

СТАНОВИЩЕ

от проф. Риналдо Савов Шишков дмн,

на Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

на д-р Симона Богданова-Петрова

на тема: **”Болката като част от ревматологичните прояви на COVID-19 вирусната инфекция”**

Научен ръководител : доц. Таня Кирилова Шивачева, дм

С Решение на Факултетния съвет на Факултета по медицина при МУ – Варна от 20.02.2023 г и Заповед № Р-109-198 от 16.03.2023г.на Ректора–проф. д-р Вл. Игнатов, дм съм определен за изготвяне на становище на дисертационния труд на д-р Симона Богданова-Петрова.

По процедура- изпълнени са всички изисквания на ЗРАСРБ, ПРАСРБ и ПРАЗ на МУ-Варна.

Дисертационния труд на д-р Симона Богданова-Петрова е представена в обем от 127 стр. и 33 стр. книгопис съдържащ 419 заглавия. Представените данни в текста са онагледени чрез 9 графики 20 фигури и 53 таблици.

Структурата на текста е в 11 раздела включваща : Въведение, Обзор на литературата по темата, постановка на изследването (Цел, Задачи, Хипотези), Материал и методи, Резултати и обсъждане, Анализ и интерпретация на собствените резултати и тези от литературата, Изводи, Приноси, Ограничения в изследването и Приложение (с представени оценъчните инструменти за тревожност и депресия, както и тези за оценка мускулни и ставни болки)

Съотношенията между разделите на работата са адекватни и балансирани.

Избраната тема е актуална с научна и приложно-практическа значимост.

Увод, с който авторът ни въвежда в темата и мотивира нейната значимост.

Литературен обзор - добре структуриран. Представява критичен анализ на актуалните литературните данни по проблема, разгледани многостранно и детайлно.

Разбираема е липсата на литературни данни от български автори, предвид скорошно настъпилата пандемия. Това затруднява работата на дисертанта в интерпретация на резултатите най-вече по отношение страха, подтиснатостта и тревожността, които в психогенният им аспект имат ситуативен и културален характер. Тук, в литературния обзор, са изяснени теоретико-методологичните основания за изграждането на концептуалната рамка и специфичната терминология. В тази връзка оценявам темата на проучването като актуална, което е добре мотивирано от автора.

Дизайн и методология на изследването : Обект на изследването са 364 болни над възраст от 18 годишна възраст. 235 от тях са с диагноза COVID19 и 130 пациенти с хронична болка при възпалителни ставни заболявания, провеждащи терапия с антицитоклинови медикаменти.

Целта на изследването е ясно и адекватно формулирана. Тя е свързана с връзката между лабораторните, образни изследвания и психичните прояви в областта на депресия, страх и тревожност чрез анализ на клиничните, лабораторните изследвания и скалите за депресия и тревожност.

Подбраните **методи** на изследване са подходящи за целите на проучването.

Статистическият анализ е извършен с помощта на подходящи методи и модели.

Към представянето и **анализа на получените собствени резултати**, нямам особени бележки. Работено е коректно и компетентно, спазени са необходимите изисквания при подобни изследвания. Докторантът е използвала ясен и точен стил на изложение. Получените резултати по своя характер са оригинални, предвид факта, че се отнасят за българската популация и за новопоявило се заболяване със скорошна давност, което не е дало възможност и други изследователи да направят аналогични проучвания в България.

Така представени и анализирани резултатите от соматичните и психологични изследвания дават възможност да се разгледат и опишат конкретните данни от соматичния спектър във връзка с психологичните аспекти от депресията, страха и тревожността в психосоматичен и соматопсихичен аспект. Това в голяма степен е валидно за всички „грипни заболявания“.

Направените **изводи** са коректни и произтичат от собствените изследвания и съответстват на поставените цел и задачи.

Статистическата обработка и илюстрация на резултатите с графики и фигури е отлична.

Приносите са добре структурирани, изводими от литературните данни, собственото изследване и направения анализ.

В известен смисъл, приносният характер на работата е свързан не само в конкретно посочените от автора, но от една страна потвърждава, а от друга допринася за оценка на болковия синдром както психосоматичен синдром за цялата палитра на психосоматичната патология. Също така, като принос на работата, с практическа стойност са и посочените насоки за психо-социален подход при лечение на болевия синдром при COVID-19, което практически е валидни за всички видове болкови синдроми.

Работата е написана на добър език с отлично познаване на материята.

Цитиранията са извършени коректно с отлично подбрани източници .

Заклучението представлява обобщение и самооценка на извършеното. Научно интересна и практически полезна е идеята на автора да изследва болковия синдром не само като феномен съпътстващ възпалително заболяване, но и да потърси връзка с психо-социалната нагласа в период на екстремна пандемия с изключително висока смъртност и свързаните с това страх, депресия и тревожност при заболялите.

Д-р Богданова-Петрова уместно е включила в дисертационния си труд кратък текст за ограничения на проучването. Те са обективни и практически не биха могли да се коригират в периода на изследването предвид особеностите на пандемичната COVID-19 обстановка в страната ни и срока за изследване.

Представеният автореферат отразява достатъчно пълно и точно текста на дисертационния труд.

В заключение:

Представеният за рецензиране дисертационен труд от д-р Симона Богданова-Петрова разглежда значима проблематика от теоретична и приложна гледна точка. Въпреки трудностите от организационен характер и не дотам категорични данни свързани със заболяването от COVID-19, дисертанта се е справил много добре с поставените задачи, формирането на хипотези, подбора и приложението на изследователски методи, както и

с анализа и обобщението на получените резултати. Демонстрирано е отлично познаване на материята, широка информираност и способност за анализ и оценка на литературните данни. Самото проучване има подходящ изследователски дизайн и е извършено съвестно и коректно.

Налице са добре очертани лични приноси. Всичко това ми дава основание да гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Симона Богданова-Петрова.

Представил становище:

(Проф.д-р Р. Шишков дми)

